

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִישַׁת תְּצִיָּה

טו' אדר א' תשפ"ד

הפטרה: אתה בן אדם הגד

פורים קטן – לא אומרים תחנון

יציאת השבת ר"ת 18:41

גיליון 854

יציאת השבת:

18:10

ירושלים: 18:10

כניסת השבת:

17:00

ירושלים: 16:56

וּמוֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בפרשתנו לא מוזכר שמו של משה רבנו במפורש כלל. יש אומרים שזוהי תוצאה של דברי משה בעת שאמר הקב"ה להשמיד את ישראל, אז אמר משה "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". והנה נעשה לו מעין זה בפרשתנו שלא נזכר שמו של משה כלל! וכך כותב בעל הטורים על אתר: "לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין כן בכל החומש, שמשעה שנולד משה אין סדר שלא הזכיר בה. והטעם משום שאמר 'מחני נא מספרך אשר כתבת' וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיים בזה".

אך קשה, איך נוכל לומר שבעבור מסירות נפשו של משה רבנו 'זכה' לקבל עונש כזה? אלא חייבים לומר שיש כאן עילוי ביחס למצבו הקודם של משה. אם קודם לכן משה העביר את ציווי ה' לבני ישראל, והיה רק הצינור להעברת דברי ה' אל העם, הרי שכאן הקב"ה אומר למשה: "אתה תצוה", אתה הוא זה שתצוה, "ויקחו אליך", וכך גם בהמשך הפרשה "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... ואתה תדבר אל כל חכמי לב..." משה מתעלה פה מדרגת המעביר לדרגת המצווה והמדבר.

אכן, שמו של משה לא נזכר, אך לא כעונש, חס ושלום, אלא כשכר על מסירות נפשו הגדולה בעד עם ישראל. דווקא בתקופה זו, יש לנו ללמוד מדרכו של משה מי הוא מנהיג אמתי. מנהיג אמתי, אינו זה שדבק בכיסאו ומעוניין שהעם ישרת אותו, מנהיג אמתי הוא זה המוסר עצמו עבור הציבור. לא נותר לנו אלא להתפלל לבורא עולם, שיתן לנו מנהיגים טובים שטובת עם ישראל חשובה להם, עד שנזכה למנהיג המיוחל בביאת גואל צדק מהרה, אמן כן יהי רצון.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

לא קם בִּישָׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה

על משה רבנו המנהיג הגדול שעמד לעם ישראל, היתה גזירת מוות עוד קודם שנולד. אך עצת ה' היא תקום, והוא גדל בבית המלך ומשם יוצא ורואה בשלום אחיו. בפרשתנו הוא נגיד ומצווה.

הקטנה. היא הבחינה שבתו של פרעה מלך מצרים ירדה לרחוץ על שפת היאור, וכשנתקלה בתיבה פתחה אותה בסקרנות וגילתה תינוק קטן בעל פנים מאירות.

"אקרא לו משה" היא אמרה, "שכן משיתי אותו מן המים". היא ביקשה מן הנשים המצריות להניק את התינוק אך הוא סירב לינוק מהם. מרים שעמדה והביטה במתרחש ניגשה אליה: "האם תרצי שאקרא לאישה עבריה, אולי הילד יתרצה לינוק ממנה?" בת פרעה הסכימה, ומרים מיהרה לקרוא לאימה. כך שב משה הביתה למשך כמה שנים בהם ינק מאימו בתומם שב לארמונו פרעה. בת פרעה אימצה אותו וגידלה אותו כבנה.

משה מסכן את חייו למען בני עמו. משה גדל ויצא כדי לראות את סבל בני עמו הסובלים בגזירת פרעה. כבר בפעם הראשונה הוא סיכן את חייו למען אחיו. כשראה נוגש מצרי שהיכה את אחד מאחיו, הוא לא היסס פעמיים: הוא הביט ובדק שאיש לא מבחין במעשיו, הרג את המצרי וטמן את גופתו בחול.

למחרת הוא שוב יצא אל הרחוב, והפעם ראה שני יהודים רבים בנייהם. "רשע!" קרא לעברו של אחד מהם. "למה תכה רעך?!" הלה לא ויתר והשיב למשה: "האם בכוונתך להרוג אותי כפי שהרגת את המצרי". משה הבין שהרג המצרי התפרסם וכי בקרוב הוא עלול לעמוד למשפט באשמת רצח. הוא מיהר להימלט ממצרים למדין. במדין שוב נלחם משה בעד הצדק: כשראה את הרועים המקומיים מגרשים את בנותיו של יתרו, כומר אלילי שזנח את עבודת האלילים, מבאר המים. הוא נלחם עבורם והשקה את צאנם. בבית סיפרו בנות יתרו על הגבר שסייע להם להשקות את הצאן. "מדוע לא הזמנתם אותו הביתה?" התפלא יתרו. "קיראנה לו. אולי הוא ישא אחת מכן לאישה". הצעת השידוכין של יתרו הייתה מוצלחת ומשה נשא את ציפורה בתו לאישה. התגלות אלוקית בסנה: באחד הימים, תוך כדי רעיית הצאן, הבחין משה בשיח קוצני (סנה)

עם השעבוד הנורא, חזאי הממלכה ראו כי עומד להוליד בן שיושיע את עם ישראל. פרעה חשש כי התחזית תתקיים והטיל גזירה אכזרית על העם: להשליך אל היאור כל בן זכר שיוולד במצרים. מנהיג הדור באותה תקופה, עמרם, שהיה נכדו של לוי בן יעקב, החליט לגרש את אשתו. "מה טעם להמשיך לחיות יחדיו אם הילדים שיוולדו לנו יושלכו אל היאור?" אמר ועשה, ובעקבותיו גברים רבים בעם ישראל גירשו את נשותיהם.

אך בתו מרים בת השש שייכנעה אותו להינשא מחדש. היא טענה בפניו: "פרעה גזר רק על הזכרים שימותו, ואילו אתה במעשיך תגרום שגם בנות לא יוולדו! פרעה גזר רק על מיתתם בעולם הזה, ואילו אתה במעשיך תגרום שהם לא יוולדו גם לעולם הבא לא יבואו! בנוסף, פרעה הרשע, ספק גזירתו תתקיים ספק לא תתקיים, ואילו אתה שצדיק אתה בוודאי שגזירתך תתקיים!" בנוסף התנבאה הילדה שאימה היא זו שתוליד את הילד שיגאל את עם ישראל. ראה עמרם את פקחותה של בתו, האמין לדברי נבואתה והחליט לשוב ולהתחתן עם יוכבד. היה זה אירוע משמח ביותר שכן האיחוד המחודש השפיע על גברים רבים לחקות את עמרם ולהשיב את נשותיהם.

יוכבד גילתה שהיא בהריון. הפקחים המצריים שהיו ממונים על ביצוע גזירות פרעה ניהלו רישום מדויק של כל הנשים בהריון. כשהגיע תאריך הלידה המשוער הם היו פוקדים את הבית כדי לבדוק האם נולד בן אותו ישליכו אל היאור.

בו' לחודש אדר, 2368 שנה לכריאת העולם, נולד משה רבנו. משה נולד מוקדם, בחודש שישי להריון, והוריו יכלו להחביאו במשך שלושה חודשים בבית. כשהתקרב התאריך בו הפקחים המצריים היו אמורים לבוא אל הבית, יצרה אמו תיבת עץ בה הניחה את התינוק. את התיבה היא הניחה ביאור בלב כבד תוך תפילה לבורא העולם שישמור על בנה הקטן.

בת פרעה מאמצת. אחותו של משה, מרים, התחבאה על שפת היאור כדי לעקוב אחרי התיבה

כביכול, לא נותרה כל הוכחה לאיסור זה. הוא מיהר לשוב אל ההר כדי להתחנן לבורא העולם שיסלח לעמו על החטא ובהצלחה: בורא העולם מחל לבני-ישראל והעניק למשה את הלוחות השניות, גם עליהן נחקקו עשרת הדיברות.

ארבעים שנה במדבר: במשך השנים שלאחר-מכן המשיך משה להנחיל את בני ישראל במדבר, כשהוא מנהל את עדתו ביד רמה. הוא הקים את המשכן, בית מקדש נייד שנסע עם בני-ישראל בנדודיהם שם הקריבו קורבנות ועבדו את בורא העולם. במשכן זה היה בורא העולם מתגלה אליו דרך קבע, מעביר לו הוראות לעם ישראל ומלמד אותו את התורה ואת המצוות. התכנית המקורית הייתה לנסוע ישירות מזהר סיני לארץ ישראל, וככהנה לכך שלח משה מרגלים שידווחו על המצב הצבאי והכלכלי בארץ. כשהם שבו עם דיווח מבשר רעות על כך שלא ניתן לכבוש את הארץ, התמרד העם נגד התכנית לנסוע לארץ ישראל. בשל כך גזר עליהם בורא העולם שהם ימותו במדבר, ורק לאחר ארבעים שנה יזכו בניהם ונושותיהם להיכנס לארץ המובטחת.

במשך ארבעים השנים שנדדו בני-ישראל במדבר התנהג עמם משה כרועה מסור ומעולם לא התגאה עליהם. התורה מעידה על ענוותנותו יוצאת הדופן "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה".

פטירתו: לפני פטירתו כינס משה את בני-ישראל כדי להיפרד מהם ולחזק בליבם את האמונה בבורא העולם ובקיום מצוותיו. לבסוף, הוא בירך את כל שבטי ישראל בברכות רבות, ונפטר לבית עולמו ב' באדר בשנת 2488 לבריאת העולם, 120 שנה לאחר שנולד. משה מת בהר נבו ונקבר בסמיכות מקום, אך עד היום איש לא יודע את מקום קבורתו המדויק.

חמשת חומשי התורה, אותם כתב משה בעצמו, מסתיימים במילים הבאות המתארות את רמת ההתגלות האלוהית לה זכה משה, ואיש לא זכה לה אחריו: "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים, לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים לפרעה, ולכל עבדיו ולכל ארצו; ולכל חיד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל".

שבוער באש אך לא נשרף. הוא התקרב כדי לצפות מקרוב במחזה הלא שגרתי, אך אז שמע את קולו של האלוהים שקרא לו: "של נעליך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא".

בורא העולם גילה לו כי הגיעה העת שבני-ישראל ייגאלו ממצרים, והוא, משה, יהפוך להיות מנהיג ישראל. הוא מסר לו סימנים וניסים שייחולל במצרים. "בתחילה פרעה יקשה את ליבו" אמר לו האלוהים, "אך בסופו של דבר אקיים את הבטחתי לאברהם, ובני-ישראל יצאו ממצרים ביד רמה".

התגלות אלוהית זו הייתה הראשונה מני רבות שהתרחשו בשנים שלאחר-מכן. משה הופך למנהיג ישראל. כשמושה הגיע למצרים הוא קיבץ את בני-ישראל ובישר להם כי גאולתם קרבה ובהם. משם העניינים החלו להתנהל במהירות: פרעה סירב לדרישת משה ואהרן להוציא את בני-ישראל ממצרים, עשר מכות נחתו על המצריים במצרים כשהאחרונה שבהם, מכת בכורות, גרמה לפרעה לבוא ולהתחנן למשה להוציא את העם ממצרים.

בט"ו בניסן, בשנת 2448 לבריאת העולם, יצאו בני-ישראל ממצרים ברכוש גדול, בדיוק כפי שהבטיח האלוהים לאברהם אבינו 430 שנה קודם לכן. זמן קצר לאחר-מכן רדף פרעה וצבאו אחרי בני-ישראל כדי להחזירם למצרים, אך בני-ישראל חצו את ים סוף שנקרע לגזרים ובלע את אויביהם במצולות.

ארבעים יום וארבעים לילה בהר סיני. שבועה שבועות לאחר שייצאו ממצרים קיבלו בני-ישראל את התורה. ככהנה לכך עלה משה אל ההר וקיבל מהאלוהים הוראות מדויקות כיצד להתכונן לקראת המעמד הנשגב, ולאחר שעם ישראל קיבל את עשרת הדיברות הוא עלה להר סיני שם שהה ארבעים יום וארבעים לילה במהלכם קיבל את שאר התורה ואת הלוחות הברית מבורא העולם. כשיירד מההר שוב התגלתה מסירתו לבני-ישראל: הוא ראה את עם ישראל עובד לעגל עשוי זהב, ומיהר לשבור את הלוחות הברית עליהם נחקק האיסור האלוהי לעבוד אלילים. בכך ביקש משה להגן על העם מפני כעסו של האלוהים שכן,

סדר תענית דיבור

על פי קונטרס היחיאלי לרב יצחק אלפיי זצ"ל

מפורסם המנהג שבשבת סיום של שבתות השוכבי"ם (ר"ת של הפרשיות: שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו ומשפטים והשנה שנה מעוברת מוסיפים: תרומה תצוה), נוהגים לעשות תענית דיבור, ובה קוראים ג' פעמים את ספר התהלים בתוספת ח' מזמורים כנגד תנ"ח מחנות מלאכים, ומעלת תענית זו עצומה עד מאוד.

סגולת התהלים וסדר הנהגת הלימוד כפי שצריך להכריז עליה מבעוד מועד: אנו מודיעים על תענית דיבור וסגולת התהלים הנחשבת להפסקה גדולה, "לתענית משבת לשבת" כמו שכתב הרב נועם אלימלך זצוק"ל. וידוע שתענית משבת לשבת נחשבת לחמשה ושישים אלף ושש מאות תעניות (65,600).

כל מי שירצה להשתתף בלימוד ביום שבת קודש, צריך לקבל על עצמו את התנאים האלה מלב ונפש בלי שום זכר הכרח וכפייה ומטרה ופנייה כלל ועיקר, כי אם לשם שמים.

א. אין לדבר כלל מהתחלת הלימוד בספר התהלים עד הגמר, גם לא בדברי תורה ולא בשאלת שלום.

ב. יכוון לתקן מה שפגם ועוות בהפסיקו בלימוד התורה הקדושה בדברים בטלים. ולתקן פגם שדבר דברי חול בבית הכנסת, ודבר דברי חול בשבת קודש, ולהתחרט מכל מעשה לא טוב שעשה נגד רצונו של ה' יתברך, בין במצוות עשה בין במצוות לא תעשה. להרהר בלבו תשובה שלימה על כל עונותיו חטאיו ופשעיו ובפרט על החמורות, כגון: הוצאת ש"ז לבטלה, על דיבור לשון הרע ועל דיבור בבית הכנסת ובשעת לימוד תורה.

ג. יקבל על עצמו מצוות 'ואהבת לרעך כמוך', ויכלול את כל עם ישראל.

ד. לומר את כל הלימוד מתוך ובנעימה, בלי להפסיק כלל.

ה. תענית הדיבור היא רק ביום השבת ולא מערב שבת.

ו. מותר לומר 'שבת שלום' אחר התפילה, (רק לא בתוך קריאת התהלים ג' פעמים).

ז. הלימוד נעשה דווקא בימי השוכבים המסוגלים לתקון החטאים הידועים.

ט. נוהגים לומר בסוף הלימוד יהי רצון ותפילת הסגנוריא, (ובשבת מדליגים כל לשון של וידוי וכד').

י. נוהגים לתת צדקה לעמלי תורה ולנוקמים הגונים.

סגולה נפלאה לבטל גזירה ולהפך עצת אויבנו, שיאמר אחר תפילת הסגנוריא בש"ק

הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אֹחֵי מִיַּד עֲשֵׂי כִי יָרָא אֹנְכִי אֹתוֹ כִּי יִבְּרָא וְהִנֵּנִי אִם עַל בָּנִים: וְאֵתָה אֲמַרְתָּ הִיטֵב אֵיטִיב עֲמָךְ וְשִׁמְתִּי אֶת יָרְעֶךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפֵּר מַרְבֵּ:

הציבור יחזרו על הפסוקים, אח"כ יאמר החזן בכוונה גדולה עשר פעמים:

בשם עשר י בשם חמש ה בשם שש ו בשם חמש ה תופר עצת כל אויבנו וצרינו ושונאנו

כולם יחד: **עָצוּ עֵצָה וְתַפְּרֵ דְבָרֵי דְבָרֵי וְלֹא יָקוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: וַיֵּצֵא יְדֹד וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הַלְחָמָנוּ בְּיוֹם קָרֵב: תִּזְרַם רוּחַ תִּשְׁאָם וְסִקְרָה תִּפְּיֵן אוֹתָם וְאֵתָה תִּגְלִי בִידֹד בְּקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְּחַלֵּל: לֹא יָרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מִלֵּקָה הָאָרֶץ דָּעה אֶת יְדֹד כְּמִים לַיָּם מְכַסִּים:**

יהי רצון שתתקבל תפילתנו לפני שוכן מרומים לישועת הפרט והכלל, לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: ציפורה ודושע לוי. שרה בת שמחה, בינה אלימלך. עזר בן עישה, תקוה בת עזיהו, אלגרה בת גאן. אסתר בת דובב. מול בת עולה, אברהם בן דוד. חיים בן סולמנט. דוד בן אביגיל. אלה בת סלמה. ישי ודוד לוי. רחל בת דוד. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מביטל. דוד ביטון דוד"ו. לוסית יוסף ושיי בן דוד ד"ו.

להחזרת נעדר יצ"ח ז' ושבויים ובהם: אורון שאול, דוד גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. וכל החטופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמות: הר"ע יוסף, הר"מ אליהו, דוד אברהם עוקרמן, רבי מסעוד מנחם, רבי יצחק שושן, רבי יעקב שושן, יונה יונה סופר מנחם, יצחק דרעי, רבי אברהם בן שמא אליהו, מקסים חיים דרעי, שיר חיים, ישראל אברהם טון, שלמה בן מרים, יצחק ועזריאל אטאם, אורן מנחם, אליהו טויטו, דוד גרוסברג מנחם פילק, מרים קדושים, עמס דמרי, רחל שלמה, סינטיה משה דוד, יצחק בן מנחם, אסתר נסים וסולמה שושן, אליהו מנחם, מרים שמעון, יפה גורי, יונה קלון, סימא בתמנו, לוי שבת משה עזר, חנה יצחק, אסתר דוד, אסתר בת תורה, אליהו בת פריחה, תרצה יעקב, אסתר וענבר חיים, דניאל אלימלך מנחם הלוי, דוד מנחם, מנחם ענני, אריה בן שמעון, ציונה בת דוד, יצחק ולאח אסתר, אליהו אדרי, עזיהו עמס, רות יעקב, חיה רחל לוי, יונה ויוסף שרעבי, מרים יהודה, שמואל למברט, נעמי בת מגידה, ליאור חיים, זק מל, עליזה מנחם, עליזה בן, שרה אליהו, דוד ופריחה כץ, שמעון בן דוד, אברהם אדרי, יוסף אלקובי, מיכאל ועקני, חסיה שושן, עשה דוד, ברכה סופר, כמסיה דרעי, רפי עשור, איתי זפתי, מנחם וסדר עשור, כמסיה כץ, אהרן בן דוד, נאה בן, אליה שחר, יצחק ושמחה אליהו, אורי יצחק אליהו ד"ר, יצחק בן פנינה ז"ל.

ולע"ז הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שניידר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעליה צילה לבית משפחת ציטרון ד"ר, אברהם ולאח ציטרון ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעילוי בעלון זה בשעת התפילה